

zoeken

ACTUEEL VERDEELPUNTEN ABONNEER ARCHIEF

NEWSLETTER

e-mail

Etcetera

 2.1K likes

TRISTERO - LEAVE A COMMENT

Mia Vaerman 10-11-2016

Reviews

Tristero [Leave a comment](#)

Tristero - *Leave a comment*

Commentaar op Tristero's *Leave a comment*

Zelden zoveel reactie gehoord op een voorstelling: bij de try-out, na de première, en zelfs de week erna midden op straat. *Leave a comment* van het Brusselse theatergezelschap Tristero bestaat uit live vertolkte Youtube-commentaren op de film *La Haine* van Mathieu Kassovitz uit 1995. Sommige toeschouwers vonden de conceptuele eenvoud van de uitvoering schitterend, anderen bleven op hun honger bij zoveel minimalisme. Maar de beroering heeft ongetwijfeld ook te maken met de problematiek die in deze cultfilm wordt aangekaart, die van de sociale achterstelling, criminaliteit en het racistisch geweld in de uitgeleefde voorsteden van Parijs. Is er in die 20 jaar tijd sinds de schok van *La Haine* wel veel veranderd? Ook de Youtube-reacties leveren stof voor discussie. Wat doe je met het groeiende haat-discours op het internet?

Leave a comment start met een beroemde scène uit het begin van de film, waar Vincent Cassel voor de spiegel staat en zichzelf stoerheid inspreekt. 'C'est à moi qu'tu parles?' De scène is zelf een remake uit Martin Scorsese's *Taxi Driver*, van een goeie twintig jaar eerder, met Robert De Niro in de hoofdrol: 'You talkin' to me?' Meer krijgt het theaterpubliek niet te zien van de prent, en dat blijkt ook niet nodig. De woorden en de kop van Cassel spreken boekdelen. De man zweet haat uit al zijn poriën en zet de Youtube-commentatoren tot al even felle reacties aan.

De zes acteurs – Cédric Coomans, Kristien De Proost, Youri Dirx, Pierre Sartenaer, Peter Vandenbempt en Mélanie Zucconi – kijken recht de zaal in en spreken de commentaren luidop uit. Met alle mogelijke intonaties, stijlen, taal- en denkniveaus van dien. Eén lange, vaak hilarische tirade, opgebouwd uit een stortvloed van minitirades. Soms wisselen de afzonderlijke stemmen interpretaties uit, soms horen we losstaande oprispingen. Conversaties monden meestal uit in scheldpartijen. De frustratie schiet er los doorheen. Maar evengoed hoor je sociologische analyses als 'People riot because they have spent their whole lives being told that they are good for nothing, and they realize that together they can do anything, anything at all.' Telkens keert ook de opmerking over de 'truc met het spiegelbeeld' terug (laat ik hier niks meer verraden...) – het toont hoe wij mensen duidelijk meer geven om de conversatie dan om de informatie.

Alle reacties werden door Tristero zonder aanpassing van het internet geplukt, zoals ze dag na dag onder het filmfragment werden gepost. 'Ik ben de 777.777ste viewer' jubelt er een. Geen gemakkelijke oefening om een meeslepende opvoering te realiseren, enkel met een scherm en de acteurs op een rij die de hele voorstelling blijven surplacen. Er is zelfs geen spel met licht of geluid. De droge, onbewerkte commentaren vragen daarom om een constant onderling afstemmen van de acteurs op het ritme van de verhakelde taaluitingen. Ze moeten perfect inspelen op elkaar, het publiek telkens verrassen met waanzinnige en volkomen onverwachte uithalen. Het is surfen op een flow die mee door de reacties van het publiek bepaald wordt. Dat maakt van *Leave a comment* misschien veeleer een performance dan een klassieke theatervoorstelling: het juiste tempo is essentieel om de voorstelling spannend te houden. Cédric Coomans en Youri Dirks doen dat meesterlijk.

Fuck les skins!

De selectie van commentaren moet een huzarenstuk geweest zijn. Uit de ellenlange reeks van Youtube reacties werden de meest dwaze, gevoelige, racistische, (pseudo-)intellectualistische, maatschappelijk relevante, vrolijke, onnozele opmerkingen geplukt. 'C'est à moi qu'tu parles?' komt terug in meerdere talen. Andere opgehitste reacties volgen, niet alleen in onbehouden of schutterig Frans, ook vaak in een Engels brabbeltaaltje – de universele newspeak van het internet. Vaak is de politie mikpunt van weerstand. 'Fuck the polis from Poland.' De volgorde van de commentaren werd min of meer getrouw gevolgd. Je herkent patronen van opwinding, climax, ontzenuwing. Het procedé is dan misschien doodeenvoudig, maar het wordt consequent uitgewerkt. Dat is precies de kracht van de productie - en inmiddels een handelsmerk van Tristero: hun consistent uitbouwen van een thema, wars van verwachtingen en theatrale geplogenheden, en binnen een heel eenduidig dramaturgisch verloop. Gelukkig altijd doorspekt met heel veel humor want de thema's zelf zijn dooernstig. Je lacht je krom, en ervaart pas daarna de gène.

Uit de opmerkingen spreekt de herkenning van een diep gevoel van machteloosheid. De opstand ertegen – samengebald in dat ene zinnetje voor de spiegel – vertolkt een gevoel dat niet alleen domineert in de arme

voorsteden van de Franse hoofdstad. Het leeft evengoed achter de vele computerschermen over de hele wereld. Wederzijds onbegrip en haat zijn ook buiten de banlieues gemeengoed: 'The "suburbs" in France are the same as the inner city ghettos in America.' De onmacht die in de film wordt getoond, en in de comments verder woekert, zet Tristero onverdund op de scène neer.

Internet en free speech

Internet bracht wereldwijd een revolutie op gang, even ingrijpend als die van de boekdrukkunst, sterker dan die van radio en televisie. Iedereen kan vandaag zijn mening kwijt online. Anoniem bovendien. Een revolutie heeft altijd twee kanten: er is de omwenteling, er is de chaos. Voor de sociale media geldt dat ook. Die vrije meningsuiting houdt mogelijkheden én gevaren in. De politicoloog en opiniemaker Timothy Garton Ash schreef er pas een boek over: *Free Speech. Ten Principles for a connected world*. Vijfhonderd bladzijden richtlijnen om het internet te vrijwaren van wat Ash ziet als de gevaren ervan: gewelddadige intimidatie, grove schending van privacy, een vloedgolf aan beledigingen.

Toch zijn het niet alleen de gevaren die aan de oppervlakte komen in de commentaren onder het beruchte Youtube-fragment. Racisme en grofheid vinden we er zeker in terug. De slotregels van Cedric Coomans zijn hilarisch en gaan zolang zo grof door, dat hun inhoud ijz wordt. Maar ook de kracht van de reactie, de mogelijkheid tot verzet, en de kans om gehoord te worden zijn onderdeel van wat vandaag gebeurt op internet. Dat is de positieve keerzijde van vrije meningsuiting. Misschien moeten we met internet nog leren omgaan zoals onze voorouders dat deden met vuur, gas en elektriciteit. *Leave a Comment* houdt het publiek op haar beurt een spiegel voor. De onversneden commentaren van de lagere, 'populistische' onderklasse confronteren ons met de kloof die de ideeën van ons, cultuurminnende leden van de hoger opgeleide, linkse middenklasse, onderscheidt. Dat is de kracht van *Leave a Comment*: dat ze deze klassen-clash juist frontaal en zonder belerend discours aangaat.

Zelden zo'n helder leesbare voorstelling gezien: 'C'est à moi qu' tu parles?' C'est à moi que tu parles!

OVER ETCETERA

[Wie](#)

[Beleid](#)

[Historiek](#)

PARTNERS

[Participanten](#)

Met steun van de

[Vlaamse Overheid,](#)

[Kunsten en Erfgoed.](#)

Etcetera is lid van [Follio](#).

CONTACT

Etcetera

Theaterpublicaties vzw

Saintelettesquare 19

B-1000 Brussel

Ondernemingsnummer:

0430.278.340

ADVERTEREN

[Info en tarieven](#)